

10. MART 2015.

Zanemarivanje nesrpskih manjinskih zajednica u tehničkim sporazumima između Kosova i Srbije

Politički predstavnici nesrpskih manjinskih zajednica na Kosovu su 9. marta 2015. ocenili sporazum o pravosuđu, koji je postignut između Srbije i Kosova prošlog meseca u Briselu, kao skandalozan i u suprotnosti sa kosovskim zakonima. Sporazum je poslat članovima Skupštine prošlog petka, 6. marta 2015., skoro meseca dana nakon što je postignut u Briselu tokom noći između 9. i 10. februara. Predstavnici nesrpskih manjinskih zajednica na Kosovu, koje obuhvataju Aškalije, Bošnjake, Egipćane, Gorance, Rome i Turke, kritikovali su činjenicu da sporazum o pravosuđu pominje samo Srbe i Albance, a potpuno isključuje ostale zajednice. One su zapretile da će slučaj podneti Ustavnom sudu i relevantnim međunarodnim sudovima.¹

Nijedan detalj sporazuma o pravosuđu nije predstavljen široj javnosti, ali na osnovu informacija koje su procurele u medijima na Kosovu i u Srbiji,² sporazum predviđa jedan Osnovni sud i jednu Kancelariju osnovnog tužilaštva za region Mitrovice, sa ograncima u Leposaviću, Zubinom Potoku, Vučitrnu i Srbici. Sporazum deli sudije, tužioce i ostalo osoblje u prostorijama Osnovnog suda i Kancelarije osnovnog tužilaštva u Mitrovici između rezervisanog broja kosovskih Srba i kosovskih Albanaca i naznačava da predsednik Osnovnog suda u Mitrovici treba da bude kosovski Srbin sa severa Kosova, dok glavni tužilac Kancelarije osnovnog tužilaštva treba da bude kosovski Albanac.³

Devet članova Skupštine koji zastupaju nesrpske manjinske zajednice na Kosovu – Duda Balje, Čerim Bajrami i Emilija Redžepi iz bošnjačke zajednice, Danuš Ademi i Etem Arifi iz aškalijske zajednice, Kujtim Pačaku iz romske zajednice, Muftera Šinik i Fikrim Damka iz turske zajednice i Veton Beriša iz egipćanske zajednice – kritikovali su sporazum o pravosuđu nakon što su ga konačno dobili na razmatranje. Ovi parlamentarci smatraju da je rezervisanje fiksnog broja mesta za sudije, tužioce i osoblje Osnovnog suda i Kancelarije osnovnog tužilaštva samo za Srbe i Albance suprotno Ustavu Kosova, uključujući principe nediskriminacije i Zakon o sudovima, jer to isključuje pripadnike nesrpskih i nealbanskih zajednica na Kosovu i tako krši njihova prava na zaposlenje i pravednu zastupljenost u javnim institucijama a posebno u pravosuđu.⁴

Ustav Republike Kosovo nalaže da „niko ne sme da bude diskriminisan na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene

¹ <http://koha.net/?id=27&l=47778>

² <http://koha.net/?id=27&l=47778> i

http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2015&mm=02&dd=10&nav_category=640&nav_id=956521

³ ECMI Kosovo. „Jedinstveno pravosuđe i pravni sistem na Kosovu” (15. februar 2015.).

⁴ <http://koha.net/?id=27&l=47778>; http://www.gazetaexpress.com/lajme/marveshja-per-drejtisine-po-vleresohet-diskriminuese-nga-komunitetet-jo-serbe-pritet-ta-dergojne-ne-kushtetuese-video-85791/?utm_source=referral&utm_medium=web&utm_campaign=c.

sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa”.⁵ Zakon protiv diskriminacije pravno učvršćuje principe jednakog tretmana i pravedne zastupljenosti svih lica i svih pripadnika zajednica, uključujući i domene zapošljavanja i pristupa javnoj sferi.⁶

Ustav Republike Kosovo garantuje da će zajednice i njihovi pripadnici imati pravo na ravnopravnu zastupljenost u državnim telima.⁷ Što se tiče pravosuđa, Ustav Republike Kosovo određuje da „najmanje petnaest odsto (15%) sudija iz bilo kojeg drugog suda sa apelacionom jurisdikcijom, ali ne više od dvoje (2) sudija će biti iz redova zajednica koje ne čine većinu na Kosovu”. Član 104 (2, 3) Ustava Republike Kosovo i Član 5 Zakona o sudovima dalje preciziraju da „sastav sudija odražava etničku raznolikost Kosova i međunarodno priznato načelo o polnoj jednakosti” i „etnički sastav područja jurisdikcije relevantnog suda”.⁸ S obzirom da su opštine koje potpadaju pod jurisprudenciju Osnovnog suda u Mitrovici – Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Srbica, Vučitrn, Zubin Potok, Zvečan il Leposavić – takođe naseljene nesrpskim manjinskim zajednicama, ove zajednice bi trebalo da budu zastupljene ili da bar imaju mogućnost da budu zastupljene u sudstvu, dok trenutni sporazum izgleda da dodeljuje sve pozicije u Osnovnom sudu i Kancelariji osnovnog tužilaštva u Mitrovici isključivo pripadnicima zajednica kosovskih Srba i Albanaca.

U okviru evropske sudske prakse, slučaj Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine na Evropskom sudu za ljudska prava pokazuje da je etnička kvota za zastupništvo u javnim institucijama u suprotnosti sa međunarodnim zakonom o ljudskim pravima. Ovaj slučaj je utvrdio da su odredbe u Ustavu Bosne i Hercegovine kojima su rezervisana mesta u Predsedništvu i Domu naroda Bosne i Hercegovine za etničke Srbe, Bošnjake i Hrvate prekršile Član 14 Evropske konvencije o ljudskim pravima, koja zabranjuje diskriminaciju na osnovu „pola, rase, boje, jezika, veroispovesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog i društvenog porekla, veze sa nekom nacionalnom manjinom, imovnog stanja, rođenja ili nekog drugog statusa” u odnosu na prava iz Konvencije,⁹ i Protokol broj 12 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji nalaže da je „uživanje svih prava utvrđenih zakonom osigurano bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status”.¹⁰ Iako Kosovo nije član Saveta Evrope i samim tim njegovi građani nemaju pristup Evropskom sudu za ljudska prava i nemaju mogućnost da podnose tužbu pomenutom sudu, i Konvencija i njeni protokoli se direktno odnose na Kosovo.¹¹

Kritika protiv sporazuma o pravosuđu se u stvari odnosi na celokupan pregovarački proces između Kosova i Srbije, kao i na tehničke sporazume koji su postignuti u datom okviru. Ovi sporazumi imaju tendenciju da se fokusiraju samo na položaj zajednice kosovskih Srba i uopšte ne pominju druge manjinske zajednice. Na taj način, ovi sporazumi krše principe nediskriminacije i ravnopravnosti svih zajednica na Kosovu, koji su zacementirani u Ustavu i pravnom okviru Republike Kosovo. Imperativ je da budući sporazumi uzmu u obzir inkluziju pa čak i učešće drugih zajednica na Kosovu i podudare se sa opštim multietničkim okvirom Kosova.

Pored toga, potrebno je da Briselski dijalog i postignuti sporazumi budu transparentniji i inkluzivniji. Briselski sporazumi sežu mnogo dalje od takozvanih „tehničkih sporazuma”, s obzirom da imaju uticaja

⁵ [Ustav Republike Kosovo](#), Član 24.

⁶ [Zakon protiv diskriminacije](#), Članovi 2 and 4.

⁷ [Ustav Republike Kosovo](#), Član 61.

⁸ [Ustav Republike Kosovo](#), Članovi 103(6), 104(2, 3); [Zakon o sudovima](#), Član 5.

⁹ Savet Evrope, [Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda](#), Član 14.

¹⁰ Savet Evrope, [Protokol br. 12 uz Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda](#).

¹¹ [Ustav Republike Kosovo](#), Član 22.

POSLEDNJI POLITIČKI DOGAĐAJI

na celokupni ustavni i pravni okvir.¹² Evropska Unija je tu samo da omogući dijalog između Prištine i Beograda koji oni sami treba da vode, tako da je na stranama koje u njemu učestvuju da informišu relevantne aktere. Međutim, do sada je ceo ovaj proces bio potpuno zatvoren, a Skupština Kosova je obavestavana jedino nakon dosta vremena od sklapanja bilo kojeg od sporazuma. Kako bi sporazumi bili inkluzivni i politički održivi, angažovanost srpske i kosovske Skupštine je od ključne važnosti.

Za više informacija molimo da nas kontaktirate na broj + 381 (0) 38 224 473 ili preko emai-a info@ecmikosovo.org

¹² ECMI Kosovo. „[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)” (22. februar 2015.).

Dodatni izveštaji i političke analize:

[Kontroverzna izjava ministra Muratija i reakcije koje su usledile](#)

5. mart 2015.

[Udruženje/Zajednica većinski srpskih opština: mnogo spekulacije, malo preciznog dogovora i odsustvo implementacije](#)

22. februar 2015.

[Jedinstveno pravosuđe i pravni sistem na Kosovu?](#)

15. februar 2015.

[Šta treba zapamtiti iz slučaja Jablanović?](#)

8. februar 2015.

[ECMI Kosovo poziva na razumnost i delovanje u vezi protesta u Prištini](#)

25. januar 2015.

[Stvaranje radnog ambijenta unutar vlade Kosova](#)

19. januar 2015.

[ECMI Kosovo osuđuje blokadu ulaza u srpsku pravoslavnu crkvu u Đakovici](#)

7. januar 2015.

[Formiranje nove vlade Kosova, zastupljenost manjinskih zajednica i izazovi koji predstoje](#)

10. decembar 2014.

[Pregled nedavne bezbednosne situacije na Kosovu](#)

4. novembar 2014.

[Manjinske zajednice žele izlaz iz ćorsokaka](#)

23. oktobar 2014.

[Političke partije manjinskih zajednica na Kosovu u promenljivoj političkoj klimi Kosova](#)

31. juli 2014.

[ECMI Kosovo poziva na mir nasuprot eskalirajućim etničkim tenzijama nakon fudbalskog meča Srbija-Albanija](#)

15. oktobar 2014.

[Prevazilaženje podele: Osnivanje zajedničkog odbora za grad Mitrovicu](#)

27. juni 2014.

[Opšti izbori na Kosovu: Pregled pitanja, izazova i političke scene uoči glasanja 8. juna](#)

2. juni 2014.

O ECMI Kosovu

ECMI Kosovo je vodeća nevladina organizacija, koja se bavi pitanjima manjina na Kosovu, sa ciljem da razvije inkluzivne i reprezentativne institucije odgovorne za pitanja zajednica, koje podržavaju stabilno i multi-etničko Kosovo. ECMI Kosovo doprinosi razvoju, jačanju i implementaciji relevantnog zakonodavstva podržava institucionalizaciju vladinih tela koja predstavljaju zajednice i povećava kapacitet aktera civilnog društva i vlade kako bi saradivali na konstruktivan i održiv način.